

Comisia Europeană a transmis spre informare contribuțiile statelor membre referitoare la un viitor **PACT pentru regiunile de la granița estică** care vizează creșterea rezilienței regiunilor estice situate la granița cu Rusia, Belarus și Ucraina, în contextul războiului de agresiune al Rusiei. Măsurile propuse vor include sprijin personalizat și planificarea unui buget consolidat în cadrul noului exercițiu financiar multianual 2028-2034.

Contribuțiile statelor membre pot fi consultate accesând link-ul de mai jos:

https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14749-Pact-for-the-eastern-border-region_en

Scopul consultării este acela de a solicita opinii din partea părților interesate relevante din întreaga Uniune Europeană pentru a obține cunoștințe mai aprofundate cu privire la provocările cu care se confruntă regiunile frontaliere estice, pentru a concepe și a oferi măsuri specifice pentru abordarea acestor provocări.

Publicul țintă îl reprezintă autoritățile locale, regionale și naționale, partenerii sociali, întreprinderile, inclusiv IMM-urile și organizațiile care le reprezintă, organizațiile societății civile, mediul academic și publicul larg – toți cetățenii cu experiență și cunoștințe relevante sunt invitați să contribuie, în special persoanele și părțile interesate, direct afectate, dat fiind că locuiesc în regiunile frontaliere estice.

Ministry of European Investments and Funds (MEIP) welcomes the EC initiative to establish a Pact for the Eastern Border Regions, recognizing its strategic importance for strengthening the EU's economic, social, and security resilience along its eastern frontier.

The initiative is commendable for recognizing the cross-border dimension and EU-wide security implications, integrating economic, social, and security priorities into a single framework, and leveraging existing EU tools such as Cohesion Policy, CEF, Interreg, NDICI and the MFF 2028-2034. However, it lacks sufficient focus on addressing infrastructure bottlenecks at the Black Sea and Danube corridors, which are critical for trade and logistics, and provides only limited attention to energy resilience beyond general transition goals, despite existing potential in gas, renewables, and nuclear energy for regional security. It also underemphasizes skills development and labor retention

The Pact should focus on the following 4 flagship priorities

1. Resilient Infrastructure and Energy Security

- **Transport and energy Danube and Black Sea Corridors:** EU funding for port upgrading, modernizing rail, road and telecommunication links to Moldova and Ukraine, strengthen TEN-T corridors to facilitate trade, humanitarian aid, energy flows.
- **Cross-border Energy Interconnections:** Investments in electricity and gas interconnectors with Ukraine and Moldova, for regional grid stability and integrating renewable energy.
- **Green Transition Projects:** Funding for offshore wind farms in the Black Sea, renewable energy production pilots, small modular nuclear reactors to enhance energy independence and climate targets.

2. Cross-Border Economic Transformation

- **Special Economic Zones and SME Support:** EU-backed de-risking mechanisms and guarantees for investors in manufacturing, logistics, agri-food processing in eastern regions.
- **Business Incubators and Digital Hubs:** Joint initiatives for innovation ecosystems, fostering startups in IT, green industries, dual-use technologies.
- **Tourism and Trade Corridors:** Cross-border initiatives combining infrastructure investments with cultural and natural heritage promotion

3. Security and Civil Preparedness

- **Emergency Logistics Platforms:** EU-financed hubs for humanitarian aid, disaster response, and medical evacuation.
- **Joint Civil Protection Programs:** Cross-border early-warning and cybersecurity systems, for rapid coordination during crises.
- **Critical Infrastructure Protection:** EU support for energy grids, transport corridors, digital networks against hybrid threats.

4. Human Capital and Social Cohesion

- **Vocational Training and Skills:** regional training centers on green technologies, digital skills, and defense-related industries, workforce mobility.
- **Population Retention and Social Services:** Pilot schemes for affordable housing, telemedicine, education hubs to counter depopulation, combined with mental health services

for refugees and local communities affected by conflict. **Youth and Cultural Revitalization:** entrepreneurship, cultural heritage restoration, and eco-tourism

These measures should be integrated into the **2028-2034 MFF, Cohesion Policy mid-term review priorities, Interreg, the Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument (NDICI), other instruments.** We recommend:

- Flexibilities for border regions under Cohesion Policy.
- Dedicated EU funding envelopes for border regions under CEF 2028-2034
- Simplified access to de-risking mechanisms for SMEs and municipalities.
- Synergy with existing EU programs (e.g., Horizon Europe, InvestEU).

IV. Expected Impacts

- **Economic:** Boost in cross-border trade, private investment, SME competitiveness.
- **Social:** Reduced depopulation, improved healthcare and education services
- **Security:** Enhanced civil preparedness, critical infrastructure protection, regional stability.
- **Environmental:** renewable energy uptake, green transition, , sustainable tourism growth.

CERERE DE CONTRIBUȚII PENTRU O INIȚIATIVĂ (fără o evaluare a impactului)

TITLUL INIȚIATIVEI	Pactul pentru regiunile frontaliere estice
DG COORDONATOARE – UNITATEA RESPONSABILĂ	DG REGIO/D4
TIPUL DE INIȚIATIVĂ PROBABIL	Comunicare a Comisiei
CALENDAR ORIENTATIV	T4 2025
INFORMAȚII SUPLIMENTARE	

Prezentul document are scop pur informativ și nu este o antepunere a deciziei finale a Comisiei cu privire la continuarea acestei inițiative sau cu privire la conținutul final al acesteia. Toate elementele inițiativei descrise în prezentul document, inclusiv calendarul inițiativei, pot suferi modificări.

A. Contextul politic, definirea problemei și verificarea subsidiarității

Contextul politic

În scrisoarea sa de misiune adresată vicepreședintei executive Fitto, președinta Comisiei a subliniat obiectivul „de a depune eforturi pentru a oferi sprijin regiunilor frontaliere estice cele mai afectate de agresiunea Rusiei pentru a aborda provocările lor specifice și pentru a le sprijini în reorientarea economiei lor locale”.

Efectele perturbatoare ale războiului au amplificat vulnerabilitățile existente și au creat provocări suplimentare în teritoriile frontaliere estice. Aceste regiuni se confruntă cu dubla provocare de a-și consolida securitatea și de a-și revitaliza structura economică și socială.

În noiembrie 2024, statele baltice și Polonia au semnat o declarație comună în care au subliniat provocările specifice cu care se confruntă aceste regiuni și necesitatea unor soluții adaptate în cadrul politicii de coeziune pentru ajută sectoarele care au fost cel mai grav afectate să își mențină economiile și dezvoltarea pe drumul cel bun. La 12 februarie 2025, Parlamentul European a organizat o dezbatere în plen intitulată: „Declarațiile Consiliului și ale Comisiei – Necesitatea unui sprijin specific pentru regiunile UE care se învecinează cu Rusia, Belarus și Ucraina”. În perioada 25-26 iunie 2025, la Białowieża a avut loc Conferința la nivel înalt a regiunilor frontaliere estice ale UE. Acesta a subliniat că regiunile frontaliere estice s-au confruntat cu o serie de provocări tot mai mari de la izbucnirea războiului neprovocat al Rusiei împotriva Ucrainei. Printre acestea se numără inflația ridicată, reducerea drastică a investițiilor, a fluxurilor comerciale și a activităților economice (inclusiv turismul), depopularea, fluxurile de refugiați și preocupările tot mai mari în materie de securitate. Efectele perturbatoare ale războiului au amplificat vulnerabilitățile preexistente în multe dintre aceste regiuni, cum ar fi depopularea rapidă și declinul socioeconomic, creând în același timp noi provocări în aceste teritorii frontaliere.

Impactul asimetric al crizei a fost exacerbat de capacitatea instituțională inegală la nivel de guvernare din diferite state membre, ceea ce a limitat capacitatea acestora de a răspunde în mod eficace.

După începerea războiului, Comisia a suspendat imediat programele de cooperare transfrontalieră cu țările agresoare, Rusia și Belarus, și a realocat 150 de milioane EUR din Fondul european de dezvoltare regională programelor de cooperare internă. Aceste programe au fost, de asemenea, ajustate pentru a extinde oportunitățile de cooperare pentru toate regiunile UE care se învecinează cu Rusia și Belarus.

În același timp, 160 de milioane EUR din Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională (IVCDCI) – finanțare provenită de la instrumentul extern destinat inițial programelor cu Rusia și Belarus – au fost redirecționate pentru a consolida programele transfrontaliere de-a lungul frontierelor cu Ucraina și Moldova.

În plus, la 15 iulie 2025, colegiitorii au convenit asupra unor modificări legislative pentru evaluarea la jumătatea perioadei a politicii de coeziune. Introducerea prefinanțării suplimentare și a unor rate de cofinanțare mai ridicate pentru noile priorități – apărare și securitate, tranziția energetică, competitivitate, reziliența în domeniul apei și

locuințe – oferă statelor membre un stimulente mai mare pentru a obține rezultate tangibile pentru regiunile cele mai afectate de război.

În plus, Comisia a lansat mai multe inițiative de asistență tehnică. De exemplu, ea colaborează cu Banca Mondială pentru a consolida capacitatea autorităților locale și a părților interesate din regiunile frontaliere ale celor trei state baltice. Această colaborare urmărește să le ajute să identifice și să pună în aplicare proiecte cu potențial ridicat, adaptate nevoilor lor regionale. De asemenea, au fost colectate dovezi solide cu sprijinul Rețelei europene de observare a dezvoltării și coeziunii teritoriale (ESPON), al OCDE și al inițiativei Interreg Europe – Regio-Silience. Cu toate acestea, în pofida eforturilor semnificative de optimizare a resurselor și a politicilor existente ca răspuns la nevoile acestor regiuni, este necesară de urgență o abordare sistemică și specifică. O astfel de abordare ar trebui să vizeze:

- abordarea provocărilor diverse și în continuă evoluție cu care se confruntă aceste regiuni, prin oferirea de sprijin în conceperea și punerea în aplicare a strategiilor bazate pe realitatea zonei care să promoveze reziliența, incluziunea și sustenabilitatea pe termen lung;
- promovarea de acțiuni cuprinzătoare de consolidare a securității și a rezilienței, reducerea riscurilor investițiilor, restabilirea încrederii întreprinderilor, conceperea unei noi imagini a regiunilor pentru a atrage turismul și sprijinirea sănătății mintale și a sentimentului general de siguranță și bunăstare în rândul populațiilor locale.

Fără o abordare coordonată și cuprinzătoare axată pe securitate, declinul economic continuu și depopularea, în special în contextul creșterii tensiunilor geopolitice, ar putea prezenta riscuri de securitate mai ample pentru UE în ansamblu. Acest lucru subliniază necesitatea urgentă ca UE să faciliteze un efort comun la nivelul UE, la nivel național și regional, adaptat la nevoile locale specifice ale celor mai afectate regiuni frontaliere estice.

Temeiul pentru acțiunea UE (temeiul juridic și verificarea subsidiarității)

Temei juridic

Inițiativa se întemeiază pe articolele 174 - 178 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE). Articolul 174 prevede că, în scopul promovării unei dezvoltări armonioase a întregii Uniunii, aceasta dezvoltă și desfășoară acțiuni care conduc la consolidarea coeziunii sale economice, sociale și teritoriale. Uniunea urmărește, în special, reducerea decalajelor dintre nivelurile de dezvoltare a diferitelor regiuni și întârzierea în dezvoltare a regiunilor defavorizate. Dispozițiile articolelor 175-178 includ instrumentele pentru atingerea obiectivelor prevăzute la articolul 174.

Necesitatea practică a unei acțiuni la nivelul UE

Inițiativa intră în sfera de competență partajată și este necesară din mai multe motive principale:

- Provocările afectează stabilitatea economică, securitatea și coeziunea socială în regiunile frontaliere estice care traversează multiplele state membre ce formează frontiera externă estică a UE. Aceste provocări au implicații transfrontaliere semnificative, deoarece evoluțiile dintr-o regiune, în special în ceea ce privește economia, comerțul și securitatea, pot avea un impact direct asupra țărilor și regiunilor învecinate, ceea ce ar prezenta un risc de destabilizare a intereselor mai ample ale UE.
- UE are o valoare adăugată clară în ceea ce privește consolidarea coeziunii globale în statele membre afectate și contribuția la prevenirea evoluțiilor negative care ar putea escalada, în special în contextul instabilității geopolitice actuale și al consecințelor profunde asupra acestor regiuni ale războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei.
- Inițiativa va permite, de asemenea, acestor regiuni să contribuie într-un mod mai eficace la competitivitatea la nivel național și la nivelul UE, transformând vulnerabilitățile actuale în oportunități pe termen lung pentru o creștere durabilă și favorabilă incluziunii și consolidând astfel reziliența și integrarea întregului spațiu economic al UE.
- Aceste regiuni joacă un rol esențial în autonomia strategică a UE, în special în ceea ce privește sursele de energie și securitatea lanțului de aprovizionare. Prin îmbunătățirea infrastructurii și a gestionării resurselor în regiunile de frontieră, acțiunile UE pot spori reziliența la presiunile externe, asigurând un acces stabil și sigur la resurse esențiale.

B. Ce urmărește să realizeze inițiativa și în ce mod

Scopul final al acestei inițiative privește:

- transformarea regiunilor frontaliere estice ale Europei din primele linii vulnerabile în teritorii reziliente, competitive și sigure, care joacă un rol vital în protejarea stabilității, securității și valorilor fundamentale ale UE.
- prezentarea poziției și abordării Comisiei Parlamentului European, Consiliului, statelor membre și publicului, însoțite de un apel la un efort concertat din partea tuturor actorilor pentru a aborda provocările cu care se confruntă regiunile frontaliere estice – provocări care reprezintă o responsabilitate europeană comună.
- includerea unor acțiuni axate pe politica de coeziune, dar care pot fi, de asemenea, interconectate cu alte instrumente de politică din setul de instrumente al UE, în conformitate cu prioritățile politice ale UE. Scopul său este de a oferi un cadru de politică simplu și coerent, care să se concentreze asupra domeniilor în care UE poate avea o valoare adăugată clară și să se bazeze pe sinergiile cu cadrele de politică naționale și regionale existente. Aceasta va prezenta o serie de inițiative, etape și recomandări de politică și de altă natură. Acestea pot avea temeiuri juridice diferite.
- prezentarea modului în care capacitatea de investiții a instrumentelor financiare ale UE poate fi mobilizată pentru a sprijini aceste regiuni pe termen scurt, mediu și lung, în diferite domenii prioritare, pentru a consolida coeziunea, reziliența, securitatea și dezvoltarea economică a acestora, inclusiv având în vedere planurile de parteneriat național și regional pentru perioada 2028-2034 propuse de Comisie în propunerea sa din 16 iulie privind cadrul financiar multianual (CFM).
- evidențierea sprijinului pentru măsurile care vizează stimularea investițiilor regionale, cum ar fi mecanismele de reducere a riscurilor și îmbunătățirea accesului la finanțare, conceperea unei noi imagini a regiunilor pentru a le spori atractivitatea și consolidarea capacității întreprinderilor locale și a societății civile.

Impacturi probabile

Inițiativa vizează în mod specific regiunile frontaliere estice ale UE, cu scopul de a le ajuta să depășească obstacolele din calea dezvoltării lor socioeconomice, consolidând în același timp pregătirea civilă și securitatea. Astfel cum s-a explicat mai sus, aceste regiuni se confruntă adesea cu provocări unice din cauza poziției lor geografice. Prin abordarea acestor aspecte, inițiativa urmărește să îmbunătățească coeziunea regională și să permită acestor zone să contribuie mai eficient la creșterea economică la nivel național și la nivelul UE.

Printre efectele probabile ale acestei inițiative se numără stimularea economiilor locale prin îmbunătățirea infrastructurii și a conectivității, ceea ce va facilita comerțul și va atrage investiții, va păstra persoanele care locuiesc în aceste regiuni și va atrage altele. Îmbunătățirea pregătirii civile va asigura faptul că aceste regiuni sunt mai bine pregătite pentru a face față situațiilor de urgență și amenințărilor la adresa securității, sporind sentimentul de securitate al persoanelor care trăiesc acolo și stabilitatea și reziliența generale ale UE. Investițiile în soluții bazate pe natură vor oferi reziliență la diverse amenințări. În plus, aceasta va îmbunătăți calitatea vieții și va atrage turismul în aceste regiuni. Prin transformarea vulnerabilităților actuale în oportunități, UE poate asigura o dezvoltare durabilă care aduce beneficii comunităților locale și consolidează UE în ansamblu. Impactul global va depinde de domeniul de aplicare final al pactului, de inițiativele specifice pe care le va conține și de adoptarea acestora.

Monitorizarea viitoare

Comisia va continua să monitorizeze situația din regiunile frontaliere estice cu ajutorul instrumentelor de care dispune, inclusiv prin intermediul comitetelor de monitorizare a fondurilor politicii de coeziune și al reuniunilor anuale de evaluare a performanței cu autoritățile statelor membre.

C. O mai bună legiferare

Nu este necesară o evaluare a impactului din următoarele motive:

- Inițiativa nu introduce o schimbare de politică în sine, ci se bazează mai degrabă pe obiectivele și abordările existente ale politicii de coeziune și pe alte instrumente și politici de finanțare relevante ale UE, adaptând în același timp aplicarea acestora la circumstanțele specifice ale regiunilor frontaliere estice.
- Pactul propus este menit să exploreze măsuri juridice fără implicații bugetare imediate, care să servească în primul rând la orientarea strategică. Prin urmare, nu este necesară o evaluare a impactului, în conformitate cu Orientările privind o mai bună legiferare. Orice inițiative viitoare care decurg din acest pact și care ar putea necesita acțiuni de reglementare sau bugetare vor face obiectul unor evaluări separate și vor adera la procesele lor pentru o mai bună legiferare.

Strategia de consultare

Consultarea urmărește să colecteze contribuții pentru a îmbunătăți și mai mult cunoștințele cu privire la provocările cu care se confruntă regiunile frontaliere estice. Așteptăm cu interes să primim dovezi cu privire la provocările cu

care se confruntă regiunile frontaliere estice și sugestii de soluții eficace pentru abordarea acestora (inclusiv sugestii specifice de îmbunătățire și acțiuni specifice fiecărui sector). Contribuțiile vor sta la baza conturării unei inițiative bine informate, sprijinind dezvoltarea și reziliența acestor regiuni, ceea ce va permite UE să ia măsuri mai adaptate și mai eficace.

De ce desfășurăm această consultare?

Scopul consultării este de a solicita opinii din partea părților interesate relevante din întreaga UE pentru a obține cunoștințe mai aprofundate cu privire la provocările cu care se confruntă regiunile frontaliere estice, pentru a concepe și a oferi măsuri specifice pentru abordarea acestor provocări.

Publicul-țintă

Autoritățile locale, regionale și naționale, partenerii sociali, întreprinderile, inclusiv IMM-urile și organizațiile care le reprezintă, organizațiile societății civile, mediul academic și publicul larg – toți cetățenii cu experiență și cunoștințe relevante sunt invitați să contribuie, în special persoanele și părțile interesate direct afectate, dat fiind că locuiesc în regiunile frontaliere estice.